ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

Ünite Değerlendirme Ek Soruları

A Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. İslam inanç sisteminin temeli nedir? Açıklayınız.

İslam'da dinin temelini, Allah'ın (cc) varlığı ve birliğine iman oluşturur. Bu sebeple İslam yanlış ilah anlayışlarını reddetmiştir.

İslam'ın temelinde, "tek ilah olarak Allah'a, O'nun eşi ve benzerinin olmadığına inanmak" anlamına gelen tevhit inancı yatmaktadır. İslam'ın ana kaynağı olan Kur'an'ın dışında Muhammed'in hayatı, davranış tarzı (sünnet) ve sözleri (hadis) de çoğu Müslüman için bağlayıcı bir öneme sahiptir.

2. Allah'ın (cc) varlığına dair akli deliller hakkında bilgi veriniz. Cevabı iki sayfa sonra

....

3. Âlemdeki düzenin Allah'ın (cc) varlığı ve birliği ile irtibatını açıklayınız. Sayfa 49

c. Gaye ve nizam delili: Âlemde var olan gaye ve düzenden yola çıkarak Allah'ın varlığını ispat eden delildir. Âlemde bir düzenin var olduğu aşikârdır. Kâinat belli kurallara göre hareket etmektedir.

Dikkatle bakıldığında her bir varlığın bir amaç için var olduğu görülür. Hiçbir varlık anlamsız ve amaçsız değildir. O hâlde bu harika düzen kendiliğinden olmayacağına göre bu düzeni kim kurmuştur? Her bir canlının varlığının amacını kim belirlemiştir?

4. Allah'ın (cc) sıfatları kaça ayrılır? Kısaca açıklayınız. Sayfa 57

....

5. Allah'a (cc) inanmanın insana kazandırdığı özellikler hakkında bilgi veriniz. Sayfa 64

....

B Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Allah Teala'nın zatında, fiil ve sıfatlarında bir ve benzersiz olmasına ne ad verilir?

A) İhlas B) Tevhit C) Teslimiyet D) İman E) İslam

2. Aşağıdakilerden hangisi Allah'ın varlığı ve birliği konusundaki delillerin amaçlarından biri değildir?

A) Müminin imanını sağlamlaştırmak
B) Münkiri inkârında aciz bırakmak
C) Doğabilecek şüpheleri gidermek
D) İnsanın dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamak
E) Toplumda âlimlerin sayısını çoğaltmak

3. Sübuti sıfatlar Allah'ın (cc) ne olduğu ve nasıl bir zatı olduğunu bildirir. Aşağıdakilerden hangisi sübuti sıfatlardan değildir?

A) İlim B) Beka C) İrade D) Semi E) Kudret

I. Allah'ın (cc) yeryüzündeki her şeyi gördüğü anlamına gelir.
II. Yok olan bir şeyi yokluktan varlığa çıkarmak ve var etmek demektir.
III. Allah'ın (cc) her şeyi bilmesi demektir.

4. Yukarıda numaralanmış sübuti sıfatlar aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

	I	II	III
A)	Tekvin	Basar	Kudret
B)	İrade	Tekvin	Semi
C)	Basar	Semi	Kudret
D)	Basar	Tekvin	İlim
E)	Hayat	Basar	Tekvin

5. Selbî sıfatlar, Allah'ın (cc) yaratılmış diğer varlıklar gibi olmadığını ifade eden sıfatlardır. Aşağıdakilerden hangisi selbî sıfatlardan değildir?

A) Kıdem
B) Vahdaniyet
C) Kudret
D) Kıyambinefsihi
E) Vücut

C Aşağıdaki boşlukları verilen kelimelerle doldurunuz.

(vücut - Allah - Esmayıhüsna- akli deliller- kıdem - vacip)

1. Aklın prensiplerini ve zorunlu olarak benimsediği esasları kullanarak temellendirilen delillere ....akli deliller.......... denir.
2. Varlığı zorunlu olan, yokluğu aklen imkânsız varlığa ...vacip..... denir.
3. "Ant olsun onlara: 'Gökleri ve yeri kim yarattı?' diye sorsan mutlaka ...Allah...' derler.'' (Ankebut suresi, 61.ayet)
4. Allah'ın (cc) isimlerine ayette geçen ifadeyle en güzel isimler anlamında ..Esmayıhüsna.. denir.
5. ..Kıdem.... ezelî olmak, başlangıcı bulunmamak demektir.

D Aşağıdaki cümleleri doğru (D), yanlış (Y) durumuna göre cevaplayınız.

1. (.Y.) Tekvin: Söylemek, konuşmak demektir. Yaratmak
2. (.D.) Ehlikitap, genel olarak Yahudi ve Hristiyanlara verilen isimdir.
3. (.D.) İnanma duygusu fıtridir.
4. (.Y.) Semi sıfatı, zatî sıfatlardandır. Subûtî Sıfatlardandır
5. (.D.) İlah anlayışı tüm dinlerin en belirgin özelliğidir.

Allah'ın (cc) varlığına dair akli deliller hakkında bilgi veriniz.

Allah’ın (cc) varlığına dair **aklî deliller**, İslam düşüncesinde özellikle kelâm âlimleri tarafından sistemli şekilde ele alınmıştır. Bu deliller, vahye dayanmadan, **akıl ve mantık yoluyla** Allah’ın varlığını temellendirmeyi amaçlar. Başlıca aklî deliller şunlardır:

---

1. Hudûs (Sonradan Olma) Delili

- Evren değişmektedir, hareket hâlindedir.
- Değişen ve hareket eden şey **ezelî olamaz**.
- Sonradan var olan (hâdis) bir varlık, kendiliğinden olamaz.
- O hâlde evreni var eden **ezelî ve yaratıcı bir varlık** vardır: Allah (cc).

Özet:

> Evren hâdistir → Her hâdisin bir muhdisi vardır → Muhdis Allah’tır.

---

2. İmkân (Mümkün Varlık) Delili

Temel fikir: Evren zorunlu değil, mümkün bir varlıktır.

- Varlıklar ya **zorunlu**, ya **mümkün**, ya da **imkânsız**dır.
- Evrenin varlığı zorunlu değildir; olabilirdi de olmayabilirdi.
- Mümkün varlıklar, var olmak için **zorunlu bir varlığa** muhtaçtır.
- Bu zorunlu varlık, varlığı kendinden olan Allah’tır.

Sonuç:

> Mümkün varlıklar zinciri, zorunlu bir varlıkta son bulur.

---

3. Nizam ve Gaye (Düzen ve Amaç) Delili

Temel fikir: Evren mükemmel bir düzen ve amaç içerir.

- Atomlardan galaksilere kadar **kusursuz bir düzen** vardır.
- Düzen, tesadüfle açıklanamaz.

- Amaçlı ve düzenli bir yapı, **bilinçli bir düzenleyiciyi** gerektirir.

Örnek:
Gözün görmeye, kalbin kan pompalamaya uygun yaratılması.

Sonuç:

> Evrenin düzeni, ilim ve irade sahibi bir Yaratıcıyı gösterir.

---

4. Sebep–Sonuç (İlliyet) Delili

Temel fikir: Her şeyin bir sebebi vardır.

- Evrendeki olaylar sebeplere bağlıdır.
- Sebepler zinciri sonsuza kadar gidemez.
- İlk ve sebebe muhtaç olmayan bir sebep olmalıdır.
- Bu ilk sebep Allah’tır.

---

5. Fıtrat Delili

Temel fikir: İnsan, yaratılışı gereği Allah’a inanma eğilimindedir.

- Her insanda üstün bir varlığa yönelme duygusu vardır.
- Zor zamanlarda insanın içgüdüsel olarak Allah’a yönelmesi buna örnektir.
- Bu yöneliş, insanın **yaratılıştan gelen bir bilince** sahip olduğunu gösterir.

Kur’an’da bu duruma işaret edilir:

> “Yüzünü dosdoğru dine çevir; Allah’ın insanları üzerine yarattığı fıtrata…” (Rûm, 30/30)

---

6. Ahlâk Delili

Temel fikir: Evrensel ahlâk ilkeleri, mutlak bir kaynağı gerektirir.

- İyilik, adalet, doğruluk gibi değerler evrenseldir.
- Bu değerler, insan ürünü olsaydı değişken olurdu.
- Değişmeyen ahlâk ilkeleri, **mutlak bir ahlâk koyucuya** işaret eder.

Sonuç

Aklî deliller, Allah’ın (cc) varlığını **mantık, gözlem ve düşünce yoluyla** temellendirir. Bu deliller, iman için zorunlu olmasa da **imanı güçlendirir ve aklı tatmin eder**.

İstersen bu konuyu **kısa özet**, **tablolu anlatım** ya da **lise / üniversite seviyesine uygun** şekilde de yeniden düzenleyebilirim.